

Nr 211.

Av herr **Hansson** i Vännäsby **m. fl.**, *angående viss ändring av grunderna för beviljande av premielån till egnahems-låntagare.*

Det läge, i vilket vårt lands befolkningsfråga befinner sig, gör verksamma åtgärder trängande nödvändiga. I avvaktan på de resultat, till vilka 1941 års befolkningsutredning kan komma, torde emellertid mera genomgripande förändringar i förhållanden, som kunna förmodas öva inflytande på familjebildning och barnafödande, icke för ögonblicket böra ifrågasättas. Däremot kunna genom förbättringar i barnfamiljernas ställning på olika områden där det allmänna redan nu direkt kan påverka deras förhållanden, vissa, måhända icke betydelselösa reformer företagas. Ett område, där så lämpligen kan ske, torde vara egnahemsverksamheten. Den åtgärd, som föreslås i denna motion, berör förvärvandet av jordbruksegnahem.

Knappast någon av de socialpolitiska åtgärder, som hittills företagits, lär i samma höga grad som egnahemsverksamheten ha stimulerat familjebildningen eller varit ägnad att skapa en lämplig miljö för större barnskaror. Redan ur denna senare synpunkt är det synnerligen önskvärt att underlätta förvärvandet av egnahem för barnrika familjer.

Härtill kommer att personer med större försörjningsbördan än andra måste erhålla förmånligare villkor för att äga samma möjligheter att genom egnahemslån bliva självständiga jordbrukare. Starten kan nämligen icke äga rum utan ett visst eget kapital, vars sammansparande ställer sig långt svårare för den som har stora försörjningsplikter. Vidare medför det större utrymme, som barnfamiljen behöver, ökade kostnader vid uppförandet av bostads-huset. För att ett större antal familjemedlemmar skola få sin bärgning därav, fordras slutligen, att jordbruket redan från början kan sättas i sådant skick, att ett rationellt brukande är möjligt. Av alla dessa skäl ter det sig följaktligen nödvändigt att giva barnrika familjer, d. v. s. familjer med tre eller flera barn, bättre villkor vid beviljande av egnahemslån.

En åtgärd i denna riktning torde lämpligen vidtagas genom att ändra grunderna för de premielån, som kunna utlämnas till egnahemslånetagare utöver jordbrukslån och skogslån. Premielånen beviljas, då det med hänsyn till arten och omfattningen av de åtgärder, som erfordras för fastighetens iordningställande, befinnes skäligt, att lånesökanden erhåller bistånd till täckande av kostnaderna för dessa åtgärder. Lånen, vilka avskrivs under en tioårsperiod och äro räntefria, kunna utgå med högst 3 000 kronor eller i undantagsfall 4 500 kronor. För närvarande har lånemyndigheten vid premielånens beviljande i första hand att taga hänsyn till egnahems-

fastighetens beskaffenhet. Enligt vårt förmenande böra emellertid även egnahemslånetagarens familjeomständigheter härvid komma i beaktande.

Tanken på att så borde ske har tidigare framförts i motioner vid 1935 års riksdag, som i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställde om åtgärder i ovan antydd riktning. 1936 års egnahemsutredning föreslog i sitt år 1938 avgivna betänkande införandet av vissa bestämmelser, varigenom egnahemslånetagare med tre eller flera barn under sexton års ålder skulle kunna erhålla större egnahemslån än andra. Vid framläggande av proposition angående ändrade grunder för egnahemsverksamheten vid 1939 års riksdag förklarade emellertid departementschefen att stöd åt barnrika familjer icke borde inordnas i egnahemsverksamheten. Riksdagen antog den kungl. propositionen.

Inte minst vid en jämförelse med de villkor, på vilka andra barnrika familjer beretts bostäder i barnrikehus, framstå emellertid betingelserna för jordbruksbefolkningens mindre bemedlade barnrika familjer såsom tämligen oförmånliga. För den förra kategorien beviljas familjebidrag uppgående till mellan 30 och 70 % av den s. k. normalkostnaden för bostaden, vars anskaffande möjliggjorts genom det allmännas insatser. Då ter det sig också skäligt, att de barnrika familjer, vilka eftersträva ett självständigt jordbruk, erhålla en förmånligare behandling. I annat fall torde tätorternas större förmåner för barnrika familjer även bliva en ytterligare bidragande orsak till utflyttningen från den rena landsbygden.

Av de skäl, som härovan utvecklets, synes det oss sålunda önskvärt att bereda barnrika familjer tillfälle att på förmånligare villkor erhålla egnahemslån. Detta torde böra ske genom att grunderna för premielåns beviljande ändras i sådant avseende.

Vi hemställa därför,

att riksdagen, vid beviljandet av anslaget under nionde huvudtiteln till egnahemsbildning: Avsättning till fonden för premielån till egnahemslånetagare m. m. å 2 000 000 kronor, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära att i grunderna för beviljande av premielån intagas sådana bestämmelser, att avseende fästes även vid lånesökandens försörjningsbörda.

Stockholm den 23 januari 1943.

<i>Eric Hansson.</i>	<i>Ernst V. Staxäng.</i>	<i>D. B. Blombäck.</i>
<i>Gust. Nilsson</i>	<i>Andr. Andersson,</i>	<i>Stig Janson</i>
i Göingegården.	Gisselås.	i Frändesta.
<i>Birger Anderson,</i>	<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>Jonas Eriksson,</i>
Mejstad.		Frägsta.
<i>Uddo R. Jacobson.</i>	<i>E. Oskar Åkerström.</i>	<i>Lars E. Andersson,</i>
		Hedensbyn.